

МІНІСТЕРСТВО  
ОХОРОНИ  
ЗДОРОВ'Я  
УКРАЇНИ



МІНІСТЕРСТВО  
ОСВІТИ І НАУКИ  
УКРАЇНИ



UKRAINE  
HERBAL PRODUCTS  
ASSOCIATION



НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА

PLANTA+

19 лютого 2021 р.  
м. Київ, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
“КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”  
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ  
АСОЦІАЦІЯ ВИРОБНИКІВ ФІТОСИРОВИНИ УКРАЇНИ

# **«PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА»**

**Матеріали  
Міжнародної науково-практичної конференції**

**19 лютого 2021 року  
м. Київ**

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE  
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE  
BOGOMOLET'S NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY  
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY  
PRIVATE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION  
"KYIV MEDICAL UNIVERSITY"  
M.G. KHOLODNY INSTITUTE OF BOTANY  
UKRAINE HERBAL PRODUCTS ASSOCIATION

**«PLANTA+.  
SCIENCE, PRACTICE AND  
EDUCATION»**

**The proceedings  
of the International Scientific and Practical  
Conference**

**February 19, 2021  
Kyiv**

УДК 615.322(477)(082)

P-71

### РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

*Мінарченко В. М.*, доктор біологічних наук, професор  
*Карнюк У. В.*, доктор фармацевтичних наук, професор  
*Бутко А. Ю.*, кандидат фармацевтичних наук, доцент  
*Ковальська Н. П.*, кандидат фармацевтичних наук, доцент  
*Ламазян Г. Р.*, кандидат фармацевтичних наук, доцент  
*Чолак І. С.*, кандидат фармацевтичних наук, доцент  
*Ємельянова О. І.*, кандидат медичних наук, доцент  
*Махія Л. М.*, кандидат біологічних наук, доцент  
*Струменська О. М.*, кандидат медичних наук, доцент  
*Підченко В. Т.*, кандидат фармацевтичних наук, доцент

**P-71 PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА:** матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 19 лютого 2021 р.). – Електрон. дані. – Київ, ПАЛИВОДА А. В., 2021. 621 с.

**ISBN 978-966-437-606-5.**

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА». У збірнику опубліковано результати наукових досліджень провідних вчених України та іноземних фахівців з питань фітохімічного аналізу, стандартизації лікарської рослинної сировини, інтродукції, ресурсознавства лікарських рослин. Висвітлено питання технології та аналізу лікарських засобів рослинного походження, дієтичних добавок, лікувально-профілактичних та косметичних засобів. Представлені фармакологічні дослідження з питань безпеки та застосування у клінічній практиці лікарських засобів рослинного походження. Розглянуто проблеми модернізації навчального процесу та орієнтації на дистанційне навчання у закладах освіти.

Матеріали представляють інтерес і можуть бути корисними для широкого кола наукових та науково-педагогічних працівників наукових установ, закладів вищої освіти фармацевтичного, медичного, біологічного профілю, докторантів, аспірантів, студентів, співробітників фармацевтичних підприємств та громадських організацій.

*Друкується в авторській редакції. Відповідальність за достовірність наданого для видання матеріалу несуть автори одноосібно. Будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється.*

УДК 615.322(477)(082)

© Національний медичний університет  
ім. О. О. Богомольця, 2021

© Колектив авторів, 2021

**ISBN 978-966-437-606-5**

5. Kotov S.A, Kotova E.E., Bezruk I. V., Gontova T.N., Kotov A.G. The study of the dynamics extraction of biologically active substances from the bur-marigold herb and antioxidant activity of the obtained extracts/ EUREKA: Health Sciences, 2020, (6), 95-101.

6. Лікарської рослинної сировини екстракти /Державна Фармакопея України Доповнення 2.1. //Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів, Харків, Україна . 2016, 111-116 с.

**ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТРАВИ *HYPERICUM PERFORATUM L.* ЯК РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЗАСТОСУВАННЯ**

**Кучмєєва О. А., Кондрацький А. В., Глущенко О. М., Буткевич Т. А.**

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,  
м. Київ, Україна**

[akuchmееva@gmail.com](mailto:akuchmееva@gmail.com), [arsen99arsen99@gmail.com](mailto:arsen99arsen99@gmail.com), [chelentechnos@gmail.com](mailto:chelentechnos@gmail.com),  
[but-t@ukr.net](mailto:but-t@ukr.net)

Ключові слова: звіробій звичайний, *Hypericum perforatum L.*, лікарські засоби.

**Вступ.** На сьогодні існує широка зацікавленість науковців у пошуках нових аспектів використання офіційних лікарських рослин (ЛР), удосконалення методик аналізу біологічно активних речовин (БАР), вивчення та розширення спектру їхньої фармакологічної активності та можливостей використання з метою терапії різних станів. Лікарська рослинна сировина (ЛРС) зумовлює свою дію завдяки сумарному впливу різноманітних груп БАР на функціональні системи людського організму [4]. Звіробій звичайний (*Hypericum perforatum L.* (*St. John's Wort*), родина Звіробійні – *Clusiaceae*) є добре відомою, розповсюдженою та широко застосованою, як в офіційній, так і в народній медицині, ЛР [1,5]. Державна фармакопея України містить 2 загальні статті «Звіробій» та «Звіробію трава» [2], у Європейській фармакопеї наявні 3 статті – «*St. John's Wort (Hyperici herba)*» (Звіробію трава), «*St. John's Wort dry extract, quantified (Hyperici herbae extractum siccum quantificatum)*» (Звіробію сухий екстракт) та «*Hypericum for homeopathic preparations (Hypericum perforatum ad praeparationes homeopathsicas)*» (Звіробій для гомеопатичних препаратів) [8]. Цілющі властивості звіробію звичайного визначаються широким спектром фармакологічної дії різноманітних груп БАР. Так, трава звіробію містить антрахінонові похідні (гіперіцин – за вмістом якого стандартизують ЛРС відповідно до вимог нормативної документації [2, 8]) та псевдогіперіцин), флавоноїди (гіперозид, кверцетин, рутин, та ін.), дубильні речовини, сапоніни, смоли, ефірні олії (до складу яких входять цинеол, лімонен, ізовалеріанова кислота, гераніол,  $\beta$ -каріофіллін, спатуленол,  $\alpha$ -пінен та ін.), аскорбінова кислота, ніотинова кислота, каротин, вітаміни Р, Е та ін. [1, 5]. Такі складові ЛР зумовлюють прояв різноманітної терапевтичної дії: антибактеріальну,

протизапальну, протівірусну, антидепресивну, гіполідемічну, в'язучу, жовчогінну, сечогінну та ін. активності [1,5].

**Матеріали та методи.** Застосовано методи узагальнюючого та бібліографічного аналізу даних літератури, Державного реєстру лікарських засобів (ЛЗ) України [3] та класифікаційної системи АТХ Компендіуму [6].

**Результати та їх обговорення.** Відповідно до даних Державного реєстру ЛЗ станом на лютий 2021 року на фармацевтичному ринку України зареєстровано 38 торгових назв (ТН) ЛЗ, що містять у своєму складі рослинну сировину звіробою звичайного (Табл. 1), 9 найменувань зареєстровано як субстанції: ЛРС «Звіробою трава» – 2 ТН (підприємство-виробник ПрАТ «Ліктрави», Україна), екстракти: монокомпонентні сухі – «Звіробою екстракт 0,5 %» (підприємство-виробник Шаньси Дзяхе Фітокем Ко., Лтд, Китай) та «Звіробою екстракт сухий» (підприємство-виробник ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», Україна), комбіновані густі – «Екстракт складний заспокійливий» (підприємство-виробник Фітофарм Кленка С.А., Польща) та «Седавіт® екстракт густий» (підприємство-виробник ПАТ «Галичфарм», Україна), комбіновані рідкі – «Екстракт рідкий (1:2,8) із лікарської рослинної сировини: плодів амі зубної (*fructus Ammi visnagae*), споришу трави (*herba Polygoni avicularis*), звіробою трави (*herba Hyperici*), хвоща польового трави (*herba Equiseti*)» (підприємство-виробник ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», Україна) та «Седавіт® екстракт рідкий» (підприємство-виробник ПАТ «Галичфарм», Україна), настойка – «Звіробою настойка» (підприємство-виробник ПАТ «Галичфарм», Україна).

Таблиця 1

Номенклатура ЛЗ із *Hypericum perforatum*, зареєстрованих на ринку України

Код АТХ та його найменування	Торгова назва ЛЗ (підприємство-виробник, країна-виробник)	Лікарська форма
A01AD11. Засоби, що впливають на систему травлення та метаболізм. Засоби для застосування у стоматології	Звіробою трава (4 ТН) (АТ «Лубнифарм», Україна / ПрАТ Фармацевтична фабрика «Віола», Україна / ТОВ «Тернофарм», Україна / ПрАТ «Ліктрави», Україна)	Трава
A02X. Засоби для лікування кислотно-залежних захворювань.	Фітулвент фітобальзам (ПрАТ «Біолік», Україна)	Бальзам
A03AX. Засоби, що застосовуються при функціональних гастроінтестинальних розладах	Гастритол «Др. Кляйн» (Др. Густав Кляйн ГмбХ & Ко. КГ, Німеччина)	Краплі
A05AX. Засоби, що застосовуються при	Поліфітол-1 (ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика», Україна)	Настойка

захворювання жовчовивідних шляхів і печінки		
A10X. Антидіабетичні препарати	Арфазетин (3 ТН) (ПрАТ Фармацевтична фабрика «Віола», Україна (2 ТН), ПрАТ «Ліктрави», Україна)	Збір
A16AX. Засоби, що впливають на травну систему та метаболічні процеси	Бероз (ПАТ «Біолік», Україна)	Настойка
	Гастрофіт (ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «ЕЙМ», Україна)	Збір
	Детоксифіт (2 ТН) (ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «ЕЙМ», Україна)	
	Шлунковий збір (АТ «Лубнифарм», Україна)	
G02CX. Засоби, що застосовуються у гінекології	Гінекофіт (ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «ЕЙМ», Україна)	Настойка
G04BC. Засоби, що застосовуються в урології. Засоби, що сприяють розчиненню сечових конкрементів	Фітоліт (2 ТН) (ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», Україна)	Капсули / розчин
	Фітоліт форте Н (ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», Україна)	Капсули
G04BX. Інші препарати для лікування урологічних захворювань	Урохолум (ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика», Україна)	Краплі
	Фітоцистол (ПрАТ «Ліктрави»)	Збір
G04CX. Препарати для лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози (ДГПЗ)	Просталад (ПрАТ «Біолік», Україна)	Настойка
L03AX. Імуностимулятори	Імуно-тон® (ПАТ «Галичфарм», Україна)	Сироп
N05C. Снодійні та заспокійливі засоби	Седаристон® капсули (Спільне виробництво Фарма Вернігероде ГмбХ / Еспарма Фарма Сервісез ГмбХ / Адванс Фарма ГмбХ, Німеччина)	Капсули
	Квайт® (2 ТН) (ПАТ «Фармак», Україна / АТ «Фармак», Україна)	Розчин
	Ново-пасит (3 ТН) (Тева Чех Індастріз с.р.о., Чеська Республіка)	Розчин (2ТН) / Таблетки

	Седавіт® (2 ТН) (ПАТ «Галичфарм», Україна, ПАТ «Київмедпрепарат», Україна)	Розчин / Таблетки
N06AX. Антидепресанти рослинного походження	Депривіт (АТ «Київський вітамінний завод», Україна)	Таблетки
	Лайф 600 (Спільне виробництво Штайгервальд Арцнайміттельверк ГмбХ / Клоке Фарма-Сервіс ГмбХ / Клоке Верпакунгс-Сервіс ГмбХ, Німеччина)	
	Лайф 900 (Спільне виробництво Штайгервальд Арцнайміттельверк ГмбХ / Клоке Фарма-Сервіс ГмбХ / Клоке Верпакунгс-Сервіс ГмбХ, Німеччина)	
N06AX25. Антидепресанти. Інші антидепресанти	Нейроплант (Др. Вільмар Швабе ГмбХ і Ко. КГ, Німеччина)	Таблетки
	Ремотів (Спільне виробництво Макс Целлер Зьоне АГ / Сого Флордіс Інтернешнл Світзерленд СА / Лабор Цоллінгер АГ / Інтерлабор Белп АГ, Швейцарія)	

Як видно із даних, що наведені у таблиці 1, звіробій звичайний є досить широко використовуваною рослинною сировиною для створення ЛЗ. Проте, на фармацевтичному ринку України не зареєстровано жодного ЛЗ м'якої форми випуску, який проявляв би ранозагоювальну активність. Варто зазначити, що у літературі наявні дані щодо наукового пошуку із розробки м'яких лікарських форм із сухим екстрактом звіробою звичайного [7].

**Висновки.** Систематизація даних, яку наведено у роботі, дозволяє зробити висновок про актуальність вибору рослинної сировини звіробою звичайного як об'єкту дослідження для розробки нових ЛЗ м'якої форми випуску для загоєння ран та опіків.

#### Перелік посилань:

1. Вміст біологічно активних речовин та елементний склад трави звіробою різних виробників / Т. М. Деркач, В. В. Страшний, О. О. Старікова, С. М. Лисенко. *Фармацевтичний часопис*. 2018. № 4. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.11603/2312-0967.2018.4.9576>

2. Державна Фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2 вид. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 3. С. 327, С. 329.

3. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua>.

4. Залигіна Є. В. Актуальність дослідження фармакологічних властивостей вітчизняного фіто бальзаму «Herbal park», до складу якого входить аніс



звичайний. *Фітотерапія. Часопис*. 2020. № 2. С. 74–8. DOI:10.33617/2522-9680-22-2-74.

5. Зверобой – применение в древней и современной народной и научной медицине (обзор литературы) / И. Д. Кароматов, З. Х. Бабаджанова, М. М. Саидова, Ш. С. Кадырова, Ж. Ж. Жалилова. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*. 2014. № 2-2. С. 236-241.

6. Компендіум. Лікарські препарати. Довідник ЛЗ № 1 в Україні. URL: <https://compendium.com.ua/>.

7. Мазь з екстрактом звіробою звичайного, яка проявляє протизапальні властивості : пат. 57873 Україна, МПК (2006.01): А61К 36/38, А61Р 17/02, А61К 9/06. № u201011770; опубл. 10.03.2011, Бюл. № 5.

8. European Pharmacopoeia. 8<sup>th</sup> ed. Strasbourg: Council of Europe, 2013. P. 1391, 1393, 1451.

## **СУЧАСНИЙ СТАН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ ФІТОПРЕПАРАТІВ РЕПАРАТИВНОЇ ДІЇ**

*Матушак М.Р., Захарчук О.І., Горошко О.М., Ежнед М.А.,  
Сахацька І.М., Костишин Л.В.*

**Буковинський державний медичний університет,  
м. Чернівці, Україна**

[matushakmarta@gmail.com](mailto:matushakmarta@gmail.com)

Ключові слова: фітопрепарати, лікарська рослинна сировина, дерматологія, репаративна дія, асортимент.

**Вступ.** На сьогоднішній день актуальною проблемою у дерматології залишається стимуляція загоєння ран. Незважаючи на постійне удосконалення методів лікування ран, частота інфекційних ускладнень в дерматології становить 7 % [1]. Спостерігається зростання випадків побічної дії і алергічних реакцій після застосування синтетичних препаратів, нераціонального використання антимікробних засобів, гормональних та інших препаратів [1, 2], лікарські рослини продовжують викликати підвищений інтерес у лікарів та займають вагомe місце серед призначуваних лікарських засобів.

До арсеналу лікарських рослин все частіше звертаються і у дерматологічній практиці, зокрема косметології. Широко використовуються для загоєння різних уражень шкіри однокомпонентні та багатокомпонентні лікарські засоби, виготовлені з таких рослин, як софора японська, перстач прямостоячий, деревій звичайний, нагідкилікарські, шипшина собача, шавлія лікарська та багато інших [3]. Як відомо, ключовою перевагою лікарських засобів на основі даної рослинної сировини є те, що вони містять різні групи біологічно активних речовин. Це флавоноїди, каротиноїди, сапоніни, дубильні речовини, органічні кислоти, ефірні олії. Завдяки цьому вони володіють м'якою, помірною, політерапевтичною активністю: в'яжучою, протимікробною, протизапальною, репаративною та антисептичною [2].